

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 12 kor.
Fél évre . . . 6 „
Negyed évre . . . 3 „
Egy szám ára 20 fill.

Hirdetések

és nyiltéri közlemények
jutányosan közöltetnek.

VÉGVIDÉK

Politikai hetilap.

Szerkesztőség

és
kiadó hivatal

Gromon-utca 2. sz. a.

Wittigschlager C. cégénél

→←

Közlemények, előfizetési és
hirdetési díjak, úgy a lap
szétküldésére vonatkozó
panaszok a kiadóhivatalba
küldendők.

Megjelenik:

minden vasárnap reggel.

Felölös szerkesztő:

Feymann Gyula

ügyvéd.

Hirdetések

Wittigschlager C. könyvkereskedésében is felvételnek
Gromon-utca 2. szám.

Irott malaszt.

Ha a czél helyes volna nem győzne meg bennünket, azt mondanók, hogy irott malaszt Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszternek azon rendelete, melyet legujabban adott ki az alkoholizmus terjedésének megállítására és visszaszorítására. S így, midőn látjuk, mi csoda óriási károkat okoz a magyar népnek a pálinka, midőn egész generációkat sülyeszt az alkohol a szellemi és erkölcsi züllésbe, midőn mérleljük a pusztulás nagyságát, melyet egész néposztályokban okoz, inkább melankoliával fogadjuk a legujabb óvintézkedést az alkohol ellen és csak azon sajnálatos tényre konstatáljuk, hogy intéző köreink nem tudják radikálisan megoldani ezt a kérdést s ahelyett, hogy egyenesen a baj elevevébe vágnának, csak tapogatóznak, kísérleteznek körülötte.

Méltotassanak betenkiteni a pénzügyminiszterium költségvetésébe és tanulmányozzuk kissé a bevételek rovatát. Látni fogjuk, hogy a rovatnak a fejedelme: a szeszadó illeték. Látni fogjuk, hogy a magyar királyi állam egyik legfőbb jövedelmi forrása az, hogy napszamosok, iparosok és az uri osztályok züllöttjei alkoholizmusban találják az élet gyönyörűségét. Látni fogjuk, hogy a mindenható állam e társadalomrontó csuf szenvedélyekből tartja fenn milliárdos költségvetésének egyensúlyát — és mennél több generációban dúl a borzasztó alkoholiztikus terheltség: annál kielégítőbb képet mutat a pénzügyminiszter ur budgetje.

Az egyik miniszter rendeletet ad ki, hogy az istenért, ti tanítók és tanvkönyvírók, agitátorok és dolgozók, oltsátok be a zsenge munkás szívekbe, hogy nincs gonoszabb ellenség a pálinkánál, mert ez ő, miként a pestis.

A másik miniszter pedig ott ül a nagy Wertheim kasszákon, gyűjti a szeszfogyasztási adókat és boldogan jelenti az országnak, hogy nem kell félni, nem lesz deficit, mert a finanszok az idén is jól dolgoztak és millióval több folyt be szeszfogyasztási adó fejében, mint tavaly.

És míg egyfelől a közvélemény hozsánával fogadja a rendeletet az alkohol ellen, boldog megnyugvással veszi tudomásul, hogy az állami költségvetés mérlege nem ingott

meg az idén sem, mert a szegény emberek megint néhány százezer hektoliterrel több pálinkát ittak meg mint tavaly és ez az államnak néhány millió több bevételt okozott.

Hát kérem, ez nagyon furcsa dolog. Ha tovább agitál a közoktatásügyi miniszter ur, elszoktatja a magyar népet a csuf pálinkáivástól — mit fog ehhez szólni pénzügyminiszter ur? Ha nem folyik be a sokok millió pálinkaadó, az Isten szerelmére, hogyan tartják fenn a magyar államháztartás egyensúlyát? Wlassics kegyelmes úr egyenesen a Lukács kegyelmes úr ellen tör és finanziaális válságba akarja kergetni az országot . . . Lám, tisztelt ország, hogyha hajlandó vagy hozsánuakat zengeni a pálinka ellen való sikra szállításról, így áll a dolog! Minél kevesebb pálinkát isznak a szegény emberek, annál nagyobb egyenes állami adót kell fizetni. S ki meri ezek után azt mondani, hogy az alkoholizmus elleni rendelet az ország javát akarja?

És így rájövünk arra a gyönyörű igazságra, hogy bezzeg egész jól van úgy, hogy ilyen sok pálinkát isznak nálunk s egész néposztályok elkorcsosodnak és elzültenek s hogy a terheltség apáról fiúra száll.

Ime, ez az alkohol ellenes rendelet háttere s ezért mondhatjuk rá egész bátran, hogy az irott malaszt.

Hogy az alkohol ellenes harc győzelmes legyen, azt egészen másként kell kezdeni. Nem az iskolában, a tanítók által, hanem az állami háztartásban s a népben. Korlátozni, a minimumra redukálni és megdrágítani kell a szeszgyártást s egy év alatt tapasztalónk az üdvös hatást. Ezenfelül olcsóbbá kell tenni a bort a horribilis fogyasztási adó terlése által s a nép imént bort inná, mint hajdanán. És szivesebben inná, mint a pálinkát.

Mit ér, ha a gyermeket arra tanítják, hogy ne igyék pálinkát? Kikerül az életbe, nehéz keserves munkába, melynek elviseléséhez kedvet s erőt nagyrészt a szesz ad neki. És mert szesz kell, issza a legolcsóbbat, a pálinkát. A drága borra nem telik. De ha olcsó bort adunk neki és a pálinka árát megötszörözzük — egy csapással megoldottuk az alkohol — kérdést.

De irott malasztokkal eredményt soha nem fogunk elérni.

Te és a barátod.

Ha hü barátot találtál, iparkodjál őt meg is tartani. Becsüljed meg akkor is, ha a szerencse hirtelen félje is emel vagy a világ vele való összeköttetésedet gáncsolja is.

Soha se szegyenkezzél szegényebb, kevésbbé magas állású barátod miatt. Ne irigykedjél rá, ha őt elődbe helyezik. Ne követelj többet, mint a menyit magad teljesíteni, sőt még annyit sem, ha barátod nem gondol és érez veled mindenben egyenlően.

Állj bátran és hűen barátod pártjára, de soha a jog és a tisztesség rovására. Miatta ne légy vak mások erényei iránt vagy, ha módodban áll, ne helyezd őt más méltóbb férfinak elébe az utóbbi kárára.

Barátod elhamarkodását nem szabad védened vagy jogtalanságait segítyezned. Ne is rohanj vele vesztébe és esztelenül védve őt ellenségeit ne bősítsd fel még jobban. Jó hírnevét azonban mentsd meg, ha ártatlanul rágalmazzák, még ha mindenki félreismeri és elhagyja is.

Soha se szegyeljed, hogy vele összeköttetésben állsz, ha a sors vagy rossz emberek meg nem érdemelten a sárba tiporják. Ne mosolyogj azokkal, kik háta mögött kigúnyolják. Okosan és elővigyázatosan közdölj vele a veszélyeket, a melyek környezik, de csak akkor, ha ezzel a bajnak elejét lehet venni vagy elővigyázatlanul elkövetett hibákat jóvá tenni, semmi esetre se azonban akkor, a midőn ez által csak nyugtalan órákat okoznál neki.

Oly barátok a kik nyomorunkban sem hagynak el minket, fölötté ritkák. Légy te egyike eme barátoknak, segíts, ments, ha teheted, de ne panaszkodjál és ne dühöngj, ha mások veled nem így bánnak, mert nem mindig az ő rosszindulatuk ennek az oka. Kevesen vannak, a kiknek jelleme oly szilárd és rendíthetetlen, hogy minden ragaszkodásuk mellett is külső hírnevedre ne volnának tekintettel és egy lépéssel vissza ne lépnének vagy a tanácsadó szerepére ne szorítkoznának, ha fejed fölött fürgetek gyülemlik. Ilyenkor az okot a legtöbb ember félték természetében, külső körülményektől való függésükben és ama félelemben kell keresned, hogy másoknak a saját előremenetelükhöz szükséges kegyét eljárszszák.

Barátainkat könnyen olyan helyzetbe szoríthatják, a mikor kénytelenek nyilvánosan bevallani, hogy badarságainkhoz semmi közük. Másrészt sok úgynevezett barátunk csak zavarunkban kezdi nekünk a pusztá valót megmondani, különösen akkor, ha barátságunkra már mit sem adnak. Ez esetben bizonyul be ama mondás igazsága: „A legjobb szer, hogy barátod legyen, az, hogy barátira ne legyen szükséged“.

Egyébként, ha kellemetlen helyzetben vagyunk, ezt részvevő barátaink előtt lehetőleg rejtjük el, természetesen az olyan eseteket kivéve, a midőn a vágy, hogy bajunkat valakivel közölhessük, túlságosan heves vagy a midőn további hallgatásunk egyértelmű volna barátunk megsértésével és a mikor annak tanácsa és segítsége minket megmenthet. Máskülöben azonban barátunk nyugalmát kiméltünk kell, akár a magunkét.

TÁRCZA

Az első tiszteletdíj.

Napközben Bálint barátunk emeleti dolgozószobájába barrikadizotta el magát, s a vén gazdasszonynak ki volt adva az ordre, hogy Fellengős ur gyengékedés miatt látogatót nem fogad. Csak a korai reggeli órákban, hagyta el Bálint néha a házat, hogy egy órai sétát tegyen a közeli ligetben.

Munkások, napszamosok látták őt csak ilyenkor a lombos fasorok közt fel s alá járni, néha idegesen botjával hadonázva, vagy pedig égnek meresztett szemekkel, átszellemült arccal egy padon ülve.

Végre is elkészült az eposz! Targyát hazánk viharos történelmének egy tündöklő alakja, a nemes honleány, a hőselelkű Rozgonyi Cecília szolgáltatta! Fellengős Bálint kénytelen volt elismerni magáról, hogy e nagy, e fenséges műben saját magát multa felül.

Művét kettős vászonborítékba téve, s a „Magyar Remekírók Tára“ szerkesztőségének címezve, saját maga sietett „ajánlottan“ feladni a postahivatalba, s miután a feladás prózai aktusán átesett, s a vevényt gondosan tárcájába elhelyezte, — felderült, megelégedett arccal ment haza.

Nap nap után multa, a hét is eltelt, de a szerkesztőség, a lapok még mindig hallgattak.

Fellengős Bálint azonban csak bizott, — bizott tántoríthatlan hittel, — bizott az elmaradhatlan fé-

nyes siker határozott tudatában. Lelki szemeivel már látta a hazai sajtó hasábjain nevének dícsőítését, — látta a fényes tiszteletdíjat, — a lapok és kiadóknak egymással versenyző dus ajánlatait, — látta a hódoló küldöttséget, mely őt a tiszteletére rendezett disz-lakomára jön meghívni, — hallani vélte már azon a felköszöntőknek egymást érő sorát.

Elmulván azonban már a harmadik hét is anélkül, hogy a sajtó az új irodalmi szenzációról tudomást vesz, anélkül, hogy a szerkesztőség nyilatkoznék — Bálint barátunk már nyugtalanodni kezdett.

Hogy mi lehet itt a dologban, azt sehogys birta magának elképzelni. — Elvettett volna műve? Az képtelenség! — egyenesen lehetetlenség! Ilyesmire a legádázabb ellenszenv, a legromlottabb izlés sem lehet képes!

És ha mégis így volna, — a mi gondolatnak is borzasztó — ezt ő — Fellengős Bálint tul nem élné — de akkor is csak értesitenék őt, ezt, ha még oly barbár gondolkozásu is volna a szerkesztőség, mégis csak megtenné — választ ha még oly borsos kiadásban — de adni mindig szoktak.

Irjon nekik — sürgessen? nem — ez izléstelen-ségre mutatna, — nem teszi!

A hosszas várokozás azonban végre mégis kiharozta türelméből Fellengős Bálintot és személyesen megy tudakozódni a — postára, — de eredménytelenül.

„Elvégre — gondolja magában, irni — nem irok ugyan fel, de mit árthat, reklamáljunk a postául!“

Ismét elmulik pokoli lelki gyötrelmek és álmatlan éjszakák közepette két szánalmas hét.

Végre, a rendes postai kézbesítéstől eltérő szokatlan órában betoppán egy postaszolga.

Fellengős Bálint sápadt arca még egy árnyalattal halványabb lesz — a kai görcsösen vonaglanak — alig bírja a postás köszöntését viszonzni.

De ni, mi ez? nem szerkesztőségi levél, nem a redactionális tiszteletdíj utalvány, hanem egy száraz hivatalos postaigazgatósági értesítvény!

Értesítvény olyasmiről, a mi lelkiismeretes postaigazgatásunk annaleseiben a legnagyobb ritkaságok közé van iktatva, egy ajánlott levélküldemény elveszéséről!

A hivatalos irat a legszárazabb bürokratikus egyszerűséggel bevallja és hivatalosan tudatja Fellengős Bálint ural, hogy küldeménye nem érkezett rendeltetési helyére, hogy az kinyomozhatlanul elveszett, s a magyar királyi postakincstár — levonva ennek szabályszerű konsekvenciáját, az elveszett ajánlott levél — a korszakot alkotni hivatott nagy mű kárpótlásáért — óh! difficile est satiram non scribere — 20 — mond — husz forintokat — feladó kezeihez kifizet!

Szegény Bálint! e husz forint volt tehát első (és utolsó) írói tiszteletdíja.

Gallay Nándor.

Ha pedig barátod panaszoja neked nyomorát, részvevően hallgasd meg. Ne légy terhére erkölcsi közhelyekkel, utólagos jó tanácsokkal vagy szemrehányással. Segítsd, ha teheted, vigasztald és enyhsítsd fájdalmait, keltsd föl bátorságát, hogy a világ semmieszenvedéseivel fölé emelkedjék. Ne hizeleg neki hamis remények keltésével, hanem iparkodjál őt oly útra terelni, a mely komoly férfhoz méltó.

Barátainkkal való érintkezésünkben minden tetetésnek számívnia kell lennie Álszeméremnek, kényszernek, társadalmi balszokásoknak, túlhajtott előzékenységnek, bizalmatlanságnak itt helye nincs, barátok között észinteségnek és bizalomnak kell uralkodnia. Azt azonban el kell kerülni, hogy a nyíltszívűség idegen titkok föltárásáig terjedjen. Épügy lehetnek magunknak is olyan titkaink, a melyeket kárunk és veszélyünk nélkül a világon senkivel sem szabad közlünk.

Igaz barátok között a közönséges hízélgés megvetendő, nem úgy azonban a bizonyos ártatlan dolgokban való kedveskedés, engedékenység és simulkonyság. Vannak emberek, a kiknek vonzalmát elveszti az, a ki nekik folyton nem tömjénez vagy nem mindenben egy véleményen vagy izlésen van velük. Bizonyos dolgokat nem is szabad említeni, anélkül hogy meg ne haragudjanak. Minden gáncs azonnal ki hozza őket sodrúkból. Ilyen emberek számára nem való a barátság. Elég erőseknek kell lennünk igazat mondani és az igazságot meg is hallgatni, még akkor is, ha az zokon esik és bensőnköt megrázkodtatja.

Az a szabadság azonban, hogy egyik barát a másiknak az igazságot megmondhatja, még nem jogosítja őt fel, hogy ezt gorombán, hevesen vagy tolakodóan cselekedje, őt hosszu prédikációkkal farszsa és keserítse vagy félelmes aggodalommal töltse el, és pedig annál kevésbé, ha az illetőnek természete és vérmérséklete ettől semmi hasznót sem enged remélni.

MAGYAR REMEKIROK.

A „Franklin Társulat” e korszakos vállalatából megjelent a harmadik sorozat. Ma már, midőn a „Magyar Remekírók” díszes és becses kötetének ezrei, sőt tizezrei forognak az országban, fölösleges lenne ennek a klasszikus gyűjteménynek akár a kulturhistóriai, akár a nemzeti fontosságát hajtogatni: az a közönség, melynek izlésében, műveltségében és hazafiságában bizva a kiadó-társulat, e nagy vállalkozásra elszánta magát, fényesen bebizonyította, hogy érti és érzi a „Magyar Remekírók” nagy jelentőségét s nem azt a könyvet veszi meg, a melylyel legügyesebben kínálják, hanem azt, a melyeknek belső értékéről is helyes ítélete van. Egy szóval: nem Maecenás többé a művelt magyar közönség, hanem — műértő: nem adózik, hanem vásárol, nem csak adni akar, hanem élvezni is.

Ebben pedig bő része lehet, ha a „Magyar Remekírók” kötetét forgatja: mert lassan-lassan, a mint a kötetek egymásra gyűlnek, a magyar irodalom kodifikálása lesz ez a gyűjtemény. Egymás mellé sorakoznak a könyves polczokon a magyar nemzet nagy szellemeinek alkotásai s mire mind az ötvenöt kötet megjelenik, — nem lesz mit irigyelnünk a nyugati nemzetektől: — a mi irodalmunknak is vannak oly gyöngyei, a minőkkel más nemzetek nem kérkedhetnek. A „Magyar Remekírók” első két sorozatának tíz kötetében ugyanis Arany János, Csiky, Garay, Kossuth Lajos, Reviczky, Szilágyi és Tompa művelt kaptuk, vagy teljesen, vagy részben: a most szétküldött új sorozatban pedig Vörösmarty harmadik kötetén kívül Czuczor, Kazinczy, Kölcsey és Vajda egy-egy kötetét találjuk.

A magyar szellemi élet pangása, nemzetünk fásult közömbössége soha sem volt szembetűnőbb, mint a Kazinczy föllepesének idejében, Herder szavait, hogy „a magyarnak nincs többé mit keresnie a földön”, akárhányan néma fájdalommal olvasták és igazoltak hitték. Ez a „Kun Lászlóé” is mostohább idő, — a hogy Vitkovics írja, — kétségbe ejtette a nemzet legjobbjait, a kik semmi vigasztalót se láttak a haza sorsában. A hazafias írói törekvéseknek szárgyát szegte a cenzúra és szellemi életünknek néhány szörványos nyilatkozása is inkább csak a végvonaglás tusajáról lebbentette föl a fátyolt... Egyedül Kazinczy nem csüggedett: — a mult dicsőségének sirján a föltámadás lehetőségét hirdette, — s e hitének apostolaként, szinte egymaga vállalkozott a gigászú föladatra, hogy a tetszhalott magyarba új életet önt, a fásult szivekbe pezsgő vért ereszt és fölrázza dermedtségéből az alvó társadalmat.

„Illó, hogy a ki erőt érez magában, ellene szegezze magát a reánk törő szörnyű veszelemnek”, — írja Vida Lászlónak; s ő maga jár jó példával elül. Izgató szenvedélye egy perczig se hagyta pihenni az aczélos lelkű, lángoló szívű reformátort: — de a czélt elérte; élete végére, megérhette azt az örömet, hogy eszméi az egész nemzet életét megtermékenyítették. Ő volt az irodalom és a közélet Széchenyije: — a nemzetébresztő legnagyobb magyar abba a földbe vetette el politikai reformjainak magvait, a melyen a Kazinczy tolla szántott barázgákat. „Szellem vala ő, — írja róla Kölcsey, a ki legbuzgóbb tanítványa volt, — mely a tespedő egészet oly sokáig csaknem egyedül eleveníté: s lépcső, melyen egykorú magasbra hághassanak s a szerencsésebb maradék tetőre juthasson...”

Az az egy kötet, a melyet Vázy János, Kazinczy leghivatottabb kritikusa válogatott össze a nagy agitátor munkáiból, egész képét adja irodalmi újjászületésünk e buzgó apostolának és munkásának. A mi eredeti versben írt, azt mind fölvetta a kötetbe; eredeti prózai dolgozatai közül pedig a leg-

fontosabbat, a Pályám emlékeztét. Egy egész könyvet töltönek meg Dalai és ódái, kettőt a Tüvisek és virágok, egyet-egyét az Epigrammák, a Vegyesek és az Epistolák: s e hat könyv után következik a Pályám emlékeztetének négy könyve. Megelőzi pedig Kazinczy írásait a Vázy János dr. Bevezetése, mely rövid, de annál tömörebb és igazságos kritikával méri a széphalmi mester nagy érdemeit.

Kölcsey Ferencz, a nyelvújítás mesterének legtehetségesebb tanítványa, — „voltaképpen több író foglalt magában”, — a hogy Greguss jellemzően mondja róla. Angyal Dávid, a ki a „Magyar Remekírók” sorába fölvett Kölcsei-kötet elé alapos és kimerítő kritikai bevezetést írt, igen nagy szeretettel foglalkozik e sok oldalú költővel. A hymnus írója erős, élénken fürkésző, bátor elme volt, igazi hőse a meggyőződésnek, de mélyre ható s élesen bonczoló logikája mellett van benne lírai érzés, költői fogékonyság és szubjektív színezés is.

A husz ives, tartalmas kötetben meg vannak Kölcsey összes versei, melyek közül több nem az irodalomtörténeté csupán, hanem az egész nemzeté is. Prózai munkái közül a legjelesebbeket válogatta ki Angyal Dávid: — a Berzsenyi Dániel verseiről írt kritikáját, emlékbeszédjét ugyancsak Berzsenyi Dániel fölött, a gyönyörű Paraisésist, melyet mindnyájan olvastunk és tanultunk az iskolában, s a melynél szobok oktatást, legalább magyar nyelven, ma sem ismerünk. Mintha csak ebben tette volna le Kölcsey a maga ideális egyéniségének az ethikai hitvallását, a hogy — „bár minden küzdésünk mellett a magunk számára jobb napokat nem vívhatunk ki: de, tisztán érezve, hogy emberi rendeltetésünk főczélja nem is ez vala: nem nézünk áttokkal vissza a pályára, mely ha nekünk tövist hozott is, nemünknek most, vagy a jövőben virágot és gyümölcsöt teremhet...”

Czuczor Gergely, a hazafias érzésű benczés költői munkáit Zoltány Irén rendezte sajtó alá s ugyancsak ő írta meg kiváló rendtársának az életrajzát is. A sokat szenvedett, testestől-lelkestől magyar Czuczorral, Petőfit kivéve, nincsen újabb költő, a ki „népszerűség” tekintetében vetekedhetne. Egy híján negyven dalát énekli ma már a nép, s költészetének bizonyára legbecsesebb részét teszik e népies dalok. De talentuma más irányokban is nyilatkozott: — az óda, elegia, epigramma, szatira és eposz különböző hangjai mind megcsendülnek a lantján s költészetének az erős nemzeti érzés volt a legfőbb táplálója. A Riadó költőjét bilincsekbe verték ugyan, de magyar lelkét nem lehetet békókba szorítani.

Ebben a kötetben együtt találjuk lírai és vegyes költeményeit, jeles műfordításait (különösen nevezetes „Horatius epistolája a Pisókhöz, a költészetről”, mely eddig csak összes műveiben volt meg), népdalait, paprikás verseit, rajzait, életképeit, népregeit (köztük a híres „Falusi kis leány Pestén”), balladait és legendáit, hőskölteményeit (köztük a nagy koncepcziójú „Hunyad”-ot, mely nemcsak Czuczornak lett volna föműve, hanem epikai költészetünknek is legértékesebb alkotása, ha szerzője abba nem hagyja), stb. Bezárják a kötetet a rövid mesék, melyeknek allegorikus keretében „magyar példaszók” erkölcsi foglalatjait magyarázza Czuczor.

A Vörösmarty Mihály munkáinak végleges, teljes kiadásából, mely ebben a vállalatban jelenik meg, a harmadik kötetet kapjuk, — a nagy költő drámai költeményeinek első felét. Megalkotásuk időrendjében következnek egymás után Salamon király, Hábador. A bujdosók és Csongor és Tünde, mely a magyar költői nyelv legszebb diadala. Általában megszokták csak a lírai és epikai költőt magasztalni Vörösmartyban; pedig filozófiai mélység, a gondolatok költői szépsége, a hasonlatok fönsége és merészsége dolgában semmit sem irt Vörösmarty, a mi drámai költeményeinek fölötté állana. Valóságos Shakspearei forrongás nyilatkozik eszméiben, míg hibátlan, zengzetes sorain szintén meglátszik, hogy sokat tanult a brit szellemóriástól, a kinek hatása lépten-nyomon nyilatkozik minden sorában. Technikája meg valóságilag páratlan: a blank-verset senki se kezelte nagyobb művészettel nyelvünkben, mint ő. A harmadik sorozat öt kötetéből csak ehhez az egyhez nincsen arczkép és bevezetés; mind a kettő a legelső Vörösmarty-kötet előtt van, mely az első sorozatban jelent meg, s az életrajzot Gyulai Pál írta meg mesteri tollával, arczképét pedig, valamint a többiekét R. Hirsch Nelli festette meg.

Vajda János kisebb költeményei teszik a harmadik sorozat ötödik kötetét. A Petőfi utáni korszaknak kétségkívül legönállóbb, legtartalmasabb lírikusa, Mindenütt nagy erő, mély megindulás és viharos pathos emeli, — írja róla Endrődi Sándor, a ki a kötet elé nyomtatott lelkes Bevezetésben teljes igazságot szolgáltat a sokat bántott és félreismert, önmagával is meghasonlott költőnek. Vajda egyénisége annyira külön álló, egyedüli, hogy szinte megdőbent. Költészete a borongós ég, a zúgó óceán vagy a roppant nagy, komor hegycsúcsok hatását teszi ránk. Nem közönséges, nem hétköznapi, de ritka, rendkívüli, szertelen. Duzzad az erőtlő, ég a szenvedélytől s keserűségében néha úgy tud süvöltöni, mint a vihar vagy Shakspeare hősei. Tépelődő, vívdó, magát emészto lélek, a ki a forradalom utáni lírát erős bölcselmi tartalommal mélyítette s új hangokkal gazdagította: — nem lehet őt mély megindulás nélkül olvasni, — a hogy Endrődi írja.

E „kisebb költemények” sorában ott látjuk Vajda legjelesebb alkotásait. Első helyen vannak a Sirdmok, melyeket a Szerelem átka, ez a gyöngyfüzér követ. Az eszméi tartalom révén szerves kapcsolatban van e dalokkal az a gyönyörű ciklus, melyet Gina emlékére írt a szerencsétlen költő. E versek egyik-másikát méltán

állítják a Cyprus-lombok legszebb költeményei mellé, melyekben a nagy Petőfi siraftja Etelkáját. A Vegyes költemények közt, melyek a kötetnek több mint kétharmad részét teszik, legjobban nyilatkozik Vajda sajátos, költői egyénisége. A Virrasztók, a Luzitán dal, Tavasz felé, a Vaáli erdőben, Nyári les, Hűsz év mulva, Harmincz év után, stb. című költeményei mindig a magyar líra legszebb alkotásai maradnak.

Ime, ezt és így adja a „Magyar Remekírók” harmadik sorozata: — a legnagyobb költők műveit, a legjelesebb kritikusok méltató bevezetésével. Nemzetünk nagy szellemeinek munkája, mely az egész nemzet kincsese öröke, nem is kerülhetett volna közre méltóbb és dicsőre érdemesebb vállalat keretében. Külső kiállítás és belső tartalom a legszebb harmoniában párosulnak itten; a díszes betűk, a finom, famentes papiros, a művészi kötés mind csak emeli ennek a kiadásnak az értékét, a mely minden esetre a leg- tökéleterebb azok közt, a miket klasszikusainkból birunk. Az egész gyűjtemény ötvenöt kötet lesz, mire elkészül és az összes ötvenöt kötet ára 220 korona, mely összeg azonban csekély havi részletekben is törleszthető. A „Magyar Remekírók”-at a Franklin-Társulat adja ki s a gyűjteményre mind a kiadó, mind az összes hazai könyvkereskedések elfogadnak megrendeléseket. Végül még megjegyezzük, hogy egy-egy kötet átlagos terjedelme 20—22 iv (320—350 lap), de a szükséghez mérten jóval több is lehet ennél.

Megrendelhető a Wittigschlager-czégénel.

H I R E K.

— **Honvédségi szemle.** Klobucsár Vilmos altábornagy-adatus esztörtökön és pénteken szemlélt tartott a 7-ik honvédezed itt állomásozó 2-ik zászlóalja felett. A szemlélt tartott altábornagy a tapasztalattal teljesen meg volt elégedve és pénteken délután Nagybecskerekre utazott.

— **Uj főügyési helyettes.** A király dr. Millasevits Sándor szolnoki kir. ügyésznek, ki több évig a pancsovai kir. ügyésznek volt vezetője, a főügyési helyettesi címet és jellegét adományozta. Az új főügyési helyettesnek számos pancsovai jóbarátja táviratilag gratulált a megérdemelt előléptetéshez.

— **Kinevezések.** A király Áts Nagy Ferencz nagyszentmiklósi járásbírósi jegyzőt a pancsovai kir. törvényszékhez albiróví kinevezte. — Az igazságügyminiszter, Polgár Endre pancsovai törvényszéki irnokot buziási segédtelekönnyvezetővé nevezte ki.

— **Halálozások.** Súlyos csapás érte Hirschl Ármín fakeskedőt és családját. Minden nemes lelkitalajdonságokkal ékeskedett leánya Irma, alig 21 éves korában rövid szenvedés után f. hó 21-én jobblétre szenderült. A korán elköltözött drága halott temetése esztörtökön délután ment végbe nagy részét mellett. — Radivóje Mózes, nyug. cs. és kir. százados, nyug. m. kir. adóellenőr, f. hó 23-án éjjel hosszas betegség után 73 éves korában meghalt. A boldogult számos éven át a tisztviselő egyesület pénztárosa volt. A halottat szombaton délután katonai pompával és óriási közönség részvétele mellett kísérték utolsó útjára. — Nyugadjanak békében.

— **Városi közgyűlés.** A városi törvényhatósági bizottsága április hó 30-án tartja ez évi II. rendes közgyűlését. A tárgysorozatot előkészítő bizottságok még folyton tárgyalják a napirendre kerülő ügyeket.

— **A vörös kereszt-egylet** pancsovai fiólkja április 20-án tartotta ez évi közgyűlését felülő részvételnél mellett. A közgyűlést, az elnökű akadályoztatása folytán Matanovich Adolf polgármester társelnök vezette. A jelentések szerint van az egyletnek 28 alapító és 98 rendes tagja. Vagyona 7117 korona, mely a „Pancsovai Népbank”-ban van elhelyezve. A évi bevétel 746 koronát tett ki, melyből Erzsébet újján 30 szegénynek 60 koronát, a bártfai tűzkárosultaknak pedig 40 koronát adtak. A jelentéseket a négy tagból álló közgyűlés tudomásul vette, a felmentvényeket megadta és a kilépő 9 választmányi tagot újól megválasztotta.

— **Telekszemle.** Az építendő polgári leányiskola számára a város által felajánlott telkek megtekintésére kiküldött Baumgarten L. műépítész a mult hétfőn járt városunkban és Matanovich Adolf polgármester, Szabó János főjegyző, Martin Imre polg. és felsőkereskedelmi isk. igazgató és Faragó János kir. s tanfelügyelő kíséretében megszemlélte nemcsak a közgyűlés által kijelölt hanem egyéb telkeket is. A kiküldött szakember a tapasztalatakról jelentést tesz a közoktatásügyi miniszternek, ki ez alapján fog dönteni hol építtessék az új iskola. A bizottságnak azon eljárását, hogy a közgyűlés által kijelölt telkeken hivul másokat is vett kombinációba, értesülésünk szerint a legközelebbi közgyűlésen szóvá fog tétetni.

— **Iskolalátogatás.** Faragó János kir. s tanfelügyelő a mult pénteken a lajosfalvi elemi iskolákat látogatta és vizsgálta meg alaposan. A jövő hét folyamán folytatja körutját.

— **Tanítók gyűlése** a „Délmagyarországi Tanítóegylet” pancsovai fiókegylete tavaszi közgyűlését május hó 20-án tartja Antalfalván. A közgyűléssel kapcsolatban a község egyik derék tanítója Matejecz János 40 éves tanítói jubíliuma alkalmából nagyszabású ünnepséget rendez, melyre az előkészületek nagyban folynak.

— **Előnyösebb vasúti menetrend.** Sok panasz hangzott el a Pancsova—Versezi vonalon eddigéle érvényes menetrend ellen. Ugyazintén sok kellemetlenség kiforrása volt az a körülmény, hogy az áruszállítványok „Pancsova” czimzéssel a torontali h. é. vasutak állomására irányítottak. E bajok megszü-

Folytatás a mellékleten.

Melléklet a „Végvidék“ 17. számához.

tetésére f. évi május hó 1-ével új menetrend és az állomások új elnevezése lép életbe. A „Pancsova—Temespart“ állomás ezentúl „Pancsova“ lesz, a torontali helyierdeki vasutak „Pancsova“ állomása pedig „Pancsova—Józsefváros“ elnevezést nyer. A Pancsovára irányított árúk ezentúl mind a jelenlegi Pancsova—Temesparti állomásra érkezők; a torontali vasutak állomására pedig csak olyan árúk érkezők, melyek „Pancsova—Józsefváros“ címzettel adatnak fel. Az előnyösebb menetrend szerint a reggel 4 óra 1 perckor Verseczre induló vegyes vonat május 1-től csak mint személyvonat indul hajnali 3 óra 41 perckor és 6 óra 57 p. érkezik Verseczre, a honnan az eddigi hosszadalmas várakozás helyett egy ujjonán indítandó személyvonat indul 7 óra 6 p. Temesvár felé, mely este 6 óra 55 perckor érkezik Budapestre. A Pancsováról 2 óra 17 p. Verseczre induló személyvonat május 1-től mint vegyes vonat 2 órakor fog indulni. A Kubinba d. e. 8 óra 40 p. induló vonat ezentúl d. e. 8 óra 30 perckor indul és a Verseczről érkező déli vonat 12 óra helyett 12 óra 20 perckor érkezik.

— **Búzaszentelés.** A róm. kath. egyház tegnap tartotta a Márkus-napi búzaszentelési körmenetet, melyen az elemi iskolák róm. kath. tanulói is résztvettek. Feltétlenül jónak találjuk, hogy a gyermekek vallásos gyakorlatokon részt vesznek, de ne történjék az az egészség rovására. Ugyanis a körmeneten résztvevő iskolás gyermekek a távolabb fekvő iskolákban ilyenkor mindig jóval reggeli 6 óra előtt gyűlnek és így vonulnak a templom előtti tere, hol a szabadban állva várják az indulást. Így rendszeren több mint két órát állanak a 7—11 éves gyermekek a szabadban. Ez pedig semmi esetre sem lehet a tavaszi nyirkos reggeleken a gyermekek egészségére előnyös. Ez okból felhívjuk a plébánia hivatal figyelmét ezen körülményre. Azt hisszük, hogy semmi sem akadályozza azt, hogy a körmenetek, melyeken a tanulók részét vesz, valamely későbbi órákban tartassanak meg, a mi annyival is inkább lehetséges volna, mert a körmenetes napokban délelőtt úgy sincs tanítás.

— **Birtok változás** Manyik József tizennyolcz ezer forintért megvette a Wiedman-féle volt sörgyártó hely ott modern sörcsarnokot rendezen be. Az új vállalatához teljes sikert kívánunk.

— **Tűzoltók közgyűlése.** Városunk „Önkéntes tűzoltó-egylete“ má délelőtt 10 órakor tartja évi közgyűlését saját helyiségeiben. A rendes tárgyakon kívül egy az egyet kebelében alakítandó „temetkezési segélyegylet“-ről is lesz szó.

— **Megkéselt rendőr.** A réva-újfalvi uton levő Drnát korcsnában a múlt vasárnap vig mulatozás közben két munkás összeveszett, miközben Sulaja Luka késsel támadt ellenfelére. Wianics Rada rendőr nagyobb bajt megelőzendő közbelépett, mire a vérszomjas Sulaja a rendőrt támadt és azon több súlyos sérülést ejtett. A megsérült rendőrnök dr. Theodorovics P. kerületi orvos nyújtotta az első segélyt, kit most lakásán ápolnak. Sulaját letartoztatták, és miután ellenfelétől ő is megsérült, egyelőre a városi kórházba szállították.

— **A Pesti Napló Magyarország legrégebb napilapja,** mely ötvennegyedik évfolyamába lépett. A régi hagyományaihoz híven pártoktól függetlenül, mást, mint az ország érdekét nem ismerve, küzd a magyar alkotmány sértetlenségéért a nemzeti jogok kivívásáért, az ország érdekeinek istapolásáért. Bátor szókimondása a napi politikában és közéletünk minden terén, társadalmi, irodalmi művészeti és közgazdasági kérdésekben a hazafias és művelt magyar közönség kedveltjévé tették az újságot. Munkatársai a legkiválóbb publicisták és írók, kiknek komoly, magvas és gazdag munkája mellé pompásan illeszkedik a vidám és hamar országszerető népszerűtől vált Tarka Kronika. A lap irányán és tartalmán kívül barátaivá tette olvasóit azokkal az irodalmi és művészeti jelentőségi diszümekkel, a melyeket hat éven át, évről-évre előfizetőinek karácsonyi ajándéku adott: Madách „Ember tragédiája“, „Arany balladái“, Zichy Mihály rajzaival, „Bankban-Album“, „Himfy-Album“ s a „Költők-Album“, után az idén országos feltűnést keltett „Zichy Mihály-Album“-val.

A lap előfizetési ára egész évre 28 kor. félre 14 kor., negyedévre 7 kor. Aki most legalább egy fél-évre előfizet s magát kötelezi, hogy egy további fél-éven át előfizető marad, míg a készlet tart megkapja a Zichy-Album-ot. Az előfizetéseket a lap kiadóhivatalába, Budapest, VI., Andrassy-ut 27-iki szám küldendők.

— **A vásár forgalma.** A pancsovai tavaszi országos vásár szeles időjárás mellett közepes látogatottságnak örvendett. A felhajtott állatok közül eladtak: 499 szarvasmarhát, 290 lovat, 280 sertést és 52 bárányt. Az árak meglehetősen magasak voltak.

— **Lifka muzeuma és panoptikuma** a halpiacon az elragadó kiállítás és a díszes ruházatok miatt folyton nagy látogatottságnak örvend. Ez nem egy közönséges ijesztő viaszváslat, hanem egy művészileg, maszkból készített és összeállított csoportozat historiai személyekről és alakokról. Minden látogató legnagyobb meglepéssel távozik a panoptikumból és így t olvasó közönségünknek legmelegebben ajánljuk annak látogatását.

— **Orvosi körökben** már rég ismert tény, hogy a **Ferencz József keserűvíz** valamenyi hasonló vizet, tartós hashajtó hatása és emlitésre méltó kellemes ízénél fogva, már kis adagban is tetemesen felülmulja. Kérjünk határozottan **Ferencz József keserűvizet.**

— **A tisztelt olvasóközönség figyelmét felhívjuk lapunk mai számában megjelent Gaedicke A. osztályorsjeggyűjtőde hirdetésére.**

— **Jó tanács.** Mindazoknak, kik pázsitot akarnak létesíteni, ajánljuk, hogy szerezzék be Mauthner Ödön cs. és kir. udvari magkereskedéséből Budapest a „Sétatéri“ vagy a „Margitszigeti“ fűmagkeveréket. — Ezeket már 29 éve szállítja Mauthner Budapest és a Margitsziget oly bámulatra méltó és gyönyörű sétaterei részére.

Különböfélék.

A legkisebb óra. A régiel tudtak alkotni nagyot, hatalmasat, évezredekre szólót, de tudtak alkotni finomat, kicsit, babra munkájut is, bár eszközük kevesebb is volt, nehezebben kezelhető és durvább is volt, mint ma. Viszont igaz, hogy idjűk volt, annál bőségesebben. Már száz esztendővel azután, hogy Hele Péter az első zseborát megszerkesztette, amely meglehetősen idomaltan portéka volt, a tizenhatodik században már nagyragu asszonyok divatja volt, hogy olyan fülbevalót viseljenek, amelybe finom művi kis óra volt illesztve. Így azután a fülükön lehetett meglátni, hogy mennyit mutatott az óra.

A legmelegebb márczius. 150 év óta oly meleg márcziusunk nem volt, mint az idei. A Riveriáról, Marselből, Madridból és San Sebastianból egyaránt jelentik, hogy embereleméket óta márcziusban oly melegség, mint az idén, nem volt. Párisban a hőmérő 25-3 fokot mutatott, tehát oly melegt, minőt hőmérő márcziusban még nem mutatott, mióta a hőmérő Párisban rendszeresen kezelve lesz.

Uralkodók életkora. A legfiatalabb uralkodó a spanyol király, aki jelenleg 16 éves, a legidősebb a luxemburgi nagyherceg, 86 éves, Hollandia király-néja, a szép Vilma (23 éves, a marokkoi szultán 24, a szerb király 27, az egyiptomi khedive 29, az afganisztáni emir s a kínai császár 32, az olasz király 34, a czár 35, a portugál király 40, a bolgár fejedelem 42, Vilmos császár 45, Lichtenstein herceg 45, a perzsa sah 50, a japán császár 21, a görög király 52, Menelik 60, a török szultán 61, a montenegrói fejedelem 62, az angol király 62, a román király 64, a belga király 68, a svéd király 74 éves. A legidősebbek: a dán király 85, a luxemburgi nagyherceg 86 évesek. Loubet elnök 65 éves az argentinai elnök 61, Castro 43, Roosevelt 45 éves. Királyunk tudvalevően 73 éves.

Mennyi hajó sülyedt el február hónapban? A „Veritas“ magyar és osztrák hajószabályozó iroda most kiadott jelentése szerint február hónapban összesen 98 hajó sülyedt el a tengeren. Az elpusztult hajók között volt 64 gőzös és 34 vitorlás. Angolország a jelzett hónapban 18 gőzöst vesztett el. A francia és norvég flottának 3—3 gőzhajó volt a vesztésege. Egy-egy gőzöst vesztettek Németország, az Egyesült-Államok, Olaszország, Dánia, Argentina, Brazília, Spanyolország, Svédország és Ausztria. — A vitorlások közül elpusztult 14 angol, 10 amerikai, 9 francia, 8 norvég, 7 német, 5 orosz, 4 olasz, 2—2 spanyol és svéd vitorlás. Egy-vitorlást vesztettek Hollandia, Dánia és Chile. Magyar hajó egy sem sülyedt el február hónapban.

Új hajó-óriás. A napokban indul első útjára Bremából New-Yorkba a „Norddeutscher Lloyd“ hajótársaságnak most felszerelés alatt álló „Kaiser Wilhelm II.“ nevű új gőzöse, mely a jelenkor egyik legnagyobb postahajója. Hossza nem kevesebb mint 216 méter, szélessége 22 méter és gépezete 40 ezer lóerővel bír. Hogy fogalmat nyújtsunk a hajó nagyságáról, elegendő megemlíteni, hogy akkora szalonja van, mely 613 négyzetméter terjedelemmel bír. A hajón 775 elsőosztály, 343 másodosztály és 770 harmadosztályu utas és 600 főnyi legénység és tisztikar fér el.

Egy pápa operettje. Mig XIII. Leó pápa egész életén át különös szeretettel s csak nemrégiben is, negyedszázados uralkodása jubilsümán értékes borbó köve osztatta ki legújabb latin verseit a biborosok között, addig egyes elődei a pápai trónon muzikális tehetségükkel tündek ki. Így — amit csak kevesen tudnak — a vig opera műfaját IX. Clemens pápának köszönhetjük, aki a 17. század közepe táján ült Szent Péter széknén. Romain Rolland nemrégiben felolvasást tartott Párisban az opera eredetéről, amelynek folyamán egy csinos duettet mutatott be, amely a Vita umana című operettből való. Ez a partitúra, dacára a látszólag komoly címének, nem más, mint az első operett, amelyet ismerünk s amelyet 1636-ban komponált IX. Clemens pápa és Marco Marazzoti.

Közgazdaság.

Kecskeméti por és kénmáj.

Tapasztalatainkat közrebecsátván, nem csak másoknak tesszük szolgálatot, hanem magunknak is használunk. Mert lehet az én tapasztalatom téves vagy hiányos; azt mások olvasván, más tapasztalatokat tevének, mintegy felhíva érzik magukat arra, hogy a saját — talán ellenkező, talán alaposabb — tapasztalataikat közöljék; ezen közleményekből tanuljuk meg azután mi a jobb, mi a helyesebb.

En az oidium—lisztharmat ellen már három éven át kénmájjal permetezek és azon tapasztalatot tettem, hogy akkor, amikor már a lisztharmat erősen megtámadta tőkémét, amikor a szőlőfűrtök, a szemek egészen ólomszürkék voltak, a bepermetezés után 4—5 ód napra teljesen megtisztultak. Tavaly már a virágzás előtt permeteztem; majd júliusban ismétlem, s így az oidiummal nem lett semmi bajom.

A kénmájjal való permetezés nagyon kényelmes. A kénmáj a vízben igen könnyen oldódik. Ugyanazon permetezővel lehet permetezni, amelylyel a peronospora ellen permeteztünk. A szaga a szőlőn egyáltalán meg nem érzik. Mégis különös, hogy az Aschenbrand-féle kénpor, szinte azt mondanám, jobb meggyőződés ellenére, majdnem ugy erőszakoltatik rá a közönségre. Pedig a kénporral való beporozás nemcsak hogy piszkos munka, de még a munkásra is veszedelmes, mert a szemére fúván a szél a port, az gyuladást okoz. És még hozzá oly kellemetlen zajtójas szagot visz a borba, hogy az szinte ihatatlan.

De még az is hozzá, hogy külön gépet, fújtatót kell hozzá beszerezni és a por is drágább.

Kénmájoldat a rovarok irtására is, Thanaton helyett, jó szolgálatot tesz.

Kénmájjal a szőlő vagy gyümölcsfák virágzása előtt és a peronospora elleni permetezés előtt egy hettel kell permetezni. Elég belőle 100 liter vízre egy kilogramm.

Ha pedig az oidium már mutatkoznék a szőlőn, akkor 1 1/2 kilogramm. Egy kg. ára 64 fillér.

A szőlő peronospora betegsége ellen szintén már három éven át a kecskeméti port használtam. Erre nézve is mindazon dicséretet mondhatom, amit a kénmájra mondtam. Ugyanis a kecskeméti porból kell az első permetezéshez, ami mindenesetre a virágzás előtt történjék, egy csomag=600 gr. és mintegy 1/6 kg. méz. A második permetezéshez kell 1/2 csomag kecskeméti por és 1/4 kg. méz; ennek az ideje júniusban, a virágzás után van. A harmadik permetezéshez kell 2 csomag kecskeméti por és 1/2 kg. méz, amelyet júliusban a szőlő érése előtt végezzünk.

A kecskeméti por nagyon könnyen oldódik a vízben. Beelőntvén, néhány percnyi keverés után halványzöld lesz a víz. Ekkor beletesszük apródöntkét a meszet, mindaddig, míg a folyadék sötétké színt vesz és megérzik rajta az ammoniak szag. A meszet tanácsos előre megolteni és úgy önteni — a már a kecskeméti porral telített — víz közé. De csak addig kell önteni, míg az oldat sötétké színt vesz és az ammoniak szag egy kissé megérzik, mert ha több meszet keverünk közé, a szaga ugyan erősebb lenne, de az oldat hatása mind jobban gyengülne.

A kecskeméti por 600 grammos csomagjának ára 48 fillér. Előnye tehát, hogy olcsóbb, könnyebb és tisztább vele a munka; kevesebb méz is kell hozzá, minek folytán az oldat mindig hig marad és nem rontja a gépet, mert nem tömi be annak szelepeit és szórókészülékét.

Mind a kénmáj, mind a kecskeméti por gyártója: Mayerfi Zoltán gyáros, Kecskeméten.

Mind a kénmájnak, mind a kecskeméti pornak előnyeit a „Szőlészeti és Borászati Lap“ már évek óta hirdeti és mégis nagyon sokan vannak, akik a jó tanácsot be nem veszik.

Igaz, hogy nagyon sokan a „Szőlészeti és Borászati Lap“-ról tudomást sem vesznek; pedig bizony annak minden egyes példánya kincset ér. Minden ezikke tudományos alapon és gyakorlati tapasztalaton épül. Az alapot rakja le, hogy a jó és szilárd alapon biztosan építsen tovább. Mig ellenben a „Borászati Lapok“ mindig az emeleten jár; mindig a közgazdasági politikát festi, rajzolja, amiből a gyakorlati szőlészek vajmi keveset épülnek.

Mi, a „Szőlészeti és Borászati Lap“ olvasói minden kételyükre megtaláljuk a kellő utbaigazítást. Nem szorult ugyan a „Szőlészeti és Borászati Lap“ az én magasztalásomra, mert utat tört az már magának a saját ténykedése által is. Mégis felhívom szőlőtársaimnak figyelmét; ám próbálják meg csak egy fél éven át a lap olvasását, erős a hitem, hogy azt többé el nem hagyják, mert abban erős támaszt fogják találni. A „Szőlészeti és Borászati Lap“ előfizetési ára félre 4 korona. Megrendelhető Kecskeméten, a „Szőlészeti és Borászati Lap“ kiadóhivatalában.

Szegvárd.

Dömötör László ügyvéd, szőlőbirtokos.

Nyilttér*).

Pompás és előkelő nyári időző hely. — Délivásut állomás: Pölschach, Bécs-től 6 órányira. Idény: Májustól szeptemberig.

Rohitsch - Sauerbrunn

gyógyhely

A „szőlő Stajerország gyöngye.“

1902. évben a gyógyfürdő 3100 vendég által látogatott igénybe (fennállása óta a legmagasabb vendégszám.)

A „Tempelquelle“ és „Styriaquelle“ források a Karlsbadi és Marienbadi források gyógyhatásához legközelebb állanak. **Gyógyhely:** gyomor-, bel-, máj- és vesebajok, a légzőszervek hurutjai, ezokorbetegség, epekő, hólyagbántalmak ellen. Terjedelmes Parkkal, nagy lombos- és fenyőerdőkkel telerunkurát részére. — 3 nagy fürdőintézet meleg, hideg, és ásványi fürdőkkel. Tej-, savó- és kefir-kúrák. Kétféle fürdőzeneke. — Sportversenyjátékok. Változatos társasági élet. Ismertető füzeteket és Prospektusokat küld.

az Igazgatóság.

2-2

* Ezen rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Nemzeti irodalmunk legértékesebb alkotásait, a magyar irodalom főműveit

MAGYAR

FRANKLIN-
Társulat kiadása

Remekírók

ezim alatt egyöntetű szép kiadásban, 55 kötetben, diszes vászonkötésben adja közre a Franklin-Társulat.

Tartalmazza:

*Arany János Kisfaludy Károly
*Arany László Kisfaludy Sándor
Balassa Bálint Kölcsey Ferencz
*Bajza József Kossuth Lajos
Berzsenyi Dániel Madách Imre
Csiky Gergely Miksa Kelemen
Csokonai V. M. Pázmán Péter
*Czuczor Gerg. Petőfi Sándor
Deák Ferencz Reviczky Gyula
Eötvös József gr. Széchenyi István gr.
Fazekas Mihály *Szigligeti Ede
*Garay János Teleki László gr.
Gyöngyössi I. *Tompa Mihály
Gárdonyi Géza *Vajda János
Kármán József *Vörösmarty M.
Katona József Zrínyi Miklós
Kazinczy Fer. műveit.
*Kemény Zsigm.
Népies líra Népballadák
Korunkköltészet

* A oszillogal jelzett remekírók kiadási jogát a Franklin-Társulat magának szerződésileg biztosította, úgy, hogy azt más kiadó ki nem adhatja, ezen írók művei más versenygyűjteményben meg nem jelenhetnek.

A Franklin-féle Magyar Remekírók 55 tetes kötetét felülről a legbecesebbet, mit a magyar szellem teremtett és hivatva van arra, hogy minden családi könyvtár gerince legyen.

A Franklin-féle Magyar Remekírók kiállítása méltó a

nemzeti mű jelentőségéhez. Készt pályanyertes, művészi, erős angol vászonkötés; a papírja famentes, soha el nem sárguló; betűi külön e célra készültek.

A Franklin-féle Magyar Remekírók öt kötetes sorozatában jelenik meg; minden félévben egy-egy öt kötetből álló sorozat.

A Franklin-féle Magyar Remekírók előfizetőinek külön kedvezményképen a tavasszal megjelent új magyar Shakspeare-kiadás, 6 vaskos kötetben, diszkötésben 20 korona — kivételes áron szállítatik, holott e kiadás bolti ára 30 korona; az eddig forgalomban volt Shakspeare kiadás 100 koronába került. — Legkiválóbb költőink remek fordításaiban közli Shakspeare remekait e kiadás, névszerint Arany János, Petőfi, Vörösmarty, Szász Károly, Lévy J zsef, Arany László, Rákosi Jenő, Győry Vilmos átültetésében. Ez az egyetlen teljes magyar Shakspeare, és értékes kiegészítője a Magyar Remekírók gyűjteményének. Megrendelhető a Magyar Remekírók-kal egyidejűleg.

A Franklin-féle Magyar Remekírók 55 kötetnyi teljes gyűjtemény ára 220 korona, mely összeg havi részletekben törleszthető; a hat kötetes teljes Shakspeare kedvezményára 20 kor. a Remekírók előfizetőinek, ha a két mű együttesen rendeltetik meg.

A Franklin-Társulat által kiadott Magyar Remekírók

III. sorozata

is már megjelent és a következő köteteket tartalmazza:

Czuczor Gergely költői munkái. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Zoltvány Irén.

Kazinczy Ferencz műveiből. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Váczy János.

Kölcsey Ferencz munkái. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Angyal Dávid.

Vajda János kisebb költeményei. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Endrődi Sándor.

Vörösmarty Mihály munkái III. kötet. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Gyulai Pál.

I. SOROZAT TARTALMA:

Arany János munkái I. kötet.

Sajtó alá rendezte Riedl Frigyes.

Csiky Gergely színművei.

Sajtó alá rendezte Vadnay Károly.

Garay János munkái.

Sajtó alá rendezte Ferenczy Zoltán.

Tompa Mihály munkái I. kötet.

Sajtó alá rendezte Lévy József.

Vörösmarty munkái I. kötet.

Sajtó alá rendezte Gyulai Pál.

II. SOROZAT TARTALMA:

Arany János munkái II. kötet.

Sajtó alá rendezte Riedl Frigyes.

Kossuth Lajos munkáiból.

Sajtó alá rendezte Kossuth Ferencz.

Reviczky Gy. összes költeményei.

Sajtó alá rendezte Koroda Pál.

Szigligeti Ede színművei I. k.

Sajtó alá rendezte Bauer József.

Vörösmarty M. munkái II. k.

Sajtó alá rendezte Gyulai Pál.

Megrendeléseket elfogad minden könyvkereskedés, valamint a Franklin-Társulat BUDAPESTEN.

WITTIGSCHLAGER C.

KITÜNTETVE:
Budapest 1885. ezüst érem.
" 1896. elismerő oklevél.

KÖNYVNYOMDÁJA és KÖNYVKÖTÉSZE

KITÜNTETVE:
Temesvár 1891. ezüst érem.
Páris 1900. bronz érem.

Pancsován, Gromon-utcza 2. szám alatt, saját házában.

Készít mindennemű

☛ könyvnyomdai munkákat, ☛

u. m.: szin- és műnyomást, műveket és brosurákat az országban divó minden nyelven, ügyvédi és hivatali táblázatokat, számlákat, szállítóleveleket, körözvényeket, árjegyzékeket,

eljegyzési és esketési kártyákat, meghívókat, gyászjelentéseket, gabonavásárlási szeloényeket, látogató-, csim- és ajánlási-kártyákat, czimmel és czéggel ellátott levélpapírokat és kenderborítékokat stb. stb.

izléses, tiszta és szép kivitelben

☛ a lehető legolcsóbb áron. ☛

==== Mindennemű könyvkötészeti munkák csinos kivitelben, jutányos árak mellett végeztenek. =====

Hirdetések.

Pancsovai *látképes levelezőlapok*

(legújabb felvételek)

igen szép egy- és többszínű fotolitografiai kivitelben kaphatók

Wittigschlager C.

könyvkereskedésében, Pancsován.

Szőlőlugast ültessünk

minden ház mellé és házi kertjeinkben.

Erre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas, (bár mind kuszó természetű) mert nagyobb része ha megnő is, termést nem hoz, ezért sokan nem értek el eredményt eddig. Hol luga-nak alkalmas fajokat ültettek, azok öven elatják házukat az egész szőlőérés idején a legkínzóbb muskataly és más édes szőlőkkel.

A szőlő hazánkban mindenütt megterem s nincsen oly ház, melynek fa a mellett a legesélyesebb gondolat a sal felnevelhető nem volna, ezenkívül más épületeknek, kerteknek, kerítéseknek stb. a legregebb és legkevesebb helyet is el foglalja az egy-egy szőlő. Ez a legháladása gyümölcs, mert minden évben terem.

A fajok ismeretelésére az atkozó szőlő és ényommatu katalo-us hárs-inek ingyen és bérmentve küldetik meg, aki címét egy levelezőlapon tudatja.

Ermellekt első szőlőültető Nagy-Kágya, u. p. Székelyhid.

20-19

Thierry A. gyógyszerész egyedül valódi angol Balzsamja

Egészségügyi hatóságilag megvizsgálva és jóváhagyva.

Az üvegek felszerelése kereskedelmi törvényileg bejegyzett mintavédelem alatt áll.

Allein echter Balsam aus der Schutzengel-Apotheke des A. Thierry in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn.

Ezen Balzsam belsőleg és külsőleg gyógyít. És pedig: 1.) Mint eddig elérhetetlen hatású gyógyszer a tüdő és a mell minden betegségénél; enyhíti a hurutot, és megszünteti a kivetést, csillapítja a fájdalmat okozó köhögést és meggyógyítja még a régebbi keletű ilyfajta bajokat is. 2.) Hatá a kitünő torokgyógyásznál, rekedtségnél és minden torokbetegségnél stb. 3.) Minden lázat alaposan elhajt. 4.) Meglepő gyorsan gyógyít gyomorgörcsöket, köhikét és gyomorszakadást. 5.) Enyhíthetősé hashajtó és vértisztító szer. 6.) Tisztítja a veséket, megszünteti a hypochondriát és melancholiát, erősíti az étvágyat és az emésztést. 7.) Kitünően szolgál fogfájásnál, odvas fogak, szájhólyag és minden fog- és szájbetegségnél, megszünteti a felbőgést, a száj és gyomorból eredő rossz szagot. 8.) Külsőleg használva mint csodálatos gyógyszer szolgál minden sebnél, hőpörse-nél, szemölcsök, égési sebek, elfagyott tagok, ruh, var és kiütések-nél, megszünteti a fűfájást, zúgást, szagadást, köszvényt, fül-fájást stb. **Ügyeljünk mindenkor szorgosan a zöld apacza-védjegyre, a mint az itt ábrázolva van.** Hamisításoktól legjobban óvakodhatunk, ha egyenesen a gyárból hozatunk eredeti, behajlítot kartonba helyezett 12 kis vagy 6 duplaüveget 4 koronáért, Bosznia és Hercegovinába 4 korona 60 fillérért bérmentesen szállítva Ausztria Magyarországnak bármely postátlomására. Kevesebb mennyiség nem küldetik. A küldés csak az összeg előre utalványozása vagy részfizetés teljesítése esetén eszközöltek.

Miért szenved ön? mikor biztos gyógyulásra nyújt kilátást ezen szer bármely sebnél, legyen az bármily régi s csaknem mindig elkerülhetők a fájdalmas és veszedelemes műtétek sőt amputációk is, ha

Thierry A. gyógyszerész egyedül valódi százlevelű rózsza (centifolia) kenőcsét

használat, mely rendkívül szívóerővel bír, s a seb k gyógyításában és a fájdalom csillapításában eddig utóérhetetlenül. A valódi százlevelű rózsza (centifolia) kenőcs használható: gyermekágyasoknál jelentkező mellgyulladásnál, a tejfolyás elzáródásánál, mellkeményedésnél, orrhézagánál, mindenemű régi bajoknál, felrepedezett lábak és lábszáraknál, sebeknél, sófolyásnál, dagadt lábaknál sőt csontszáznál is; ütött-, szúrt-, lőtt-, vágott- és zúzott sebeknél; idegen testek, mint üveg- és faszálankok, homok és sörét, tüske stb. kiválasztás által való eltávolítására; mindenféle dagadást, kilyves, karbunkulus, uranóvós, sőt ráknál is; ujjkukacok, körömdagadást, tályog, felfűrt lábak, mindenemű égési sebek, elfagyott tagok, betegeskedni fokozott keltező sebek, nyakdagadatok, vérdagadatok, fül-dagadatok, és gyermekek azott sebnél stb. stb. Szétküldés csak az összeg előretulványozása után történik. 2 tégely ára portóval, szállítással együtt 3 korona 50 fillér. **Köszönőiratok eredeti példányokban nagy számban állanak közzétételére.** Óva intem az érdeklődőket hatástalan hamisítványok megvételétől és kérem szigorúan ügyelni arra, hogy Sauerbrunn cégének kell beszeresni.

Ezen két, gyógyhatásában felülmúlhatatlan szer nines soha átveteve megromlásnak, sőt ellenkezőleg, minél régebb, annál értékesebb, és hatáso-sabb; nem szenvednek sem a hidegség sem a forróság behatása alatt, emellegva bármily északban szétküldhetők. Ezen két szer majdnem mindig javulást és segélyt eredményez, legalább is az orvos segítségének igénybevételeig. Formázatosan mellőzni kell mindig más, hamisított szernek, vagy ilyenfajta sokszor ajánlott értéket és hatáso-ságát, melynek használatát, — melyekért csak ezáltalánul, dobjuk ki a pénzt, — hanem maradjunk meg mindig ezen két, régóta bevált, olesó és megbízható szer használatánál, melyek-nek mint teljesen ártalmatlan, világszerre ismeretes szereknek, minden család-nál bármely esetekben előfordulásánál, készletben kellene lenniük. A hol ezen szeret nem volna kaphatók a fent leirt, valódiságot bizonyító véd-jegyvel ellátva, onnét legkevesebb direkt rendelni a következő címzésre:

An Apotheker Thierry (Adolf) Schutzensel-Apotheke in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn.

Központi raktár Budapestben Török J. gyógyszerárban, Zágrábban Mittelbach S. gyógyszerárban és Brady C. Bécsben gyógyszerárban.

A párisi világkiállításán „GRAND PRIX” a legnagyobb kitüntetés.

A magyar királyi államvasutak gépgyárának vezérügynöksége BUDAPEST, V. ker. Váci-körut 32. szám.

Ajánlja a magyar kir. államvasutak gépgyárában készült 4, 6, 8, 10 és 12 lóerejű gőzcséplőkészleteit, 14, 16 és 20 lóerejű COMPOUND-LOKOMOBILJAIT és végre

„MILLENNIUM” legújabb szerkezetű fűkaszaló-, marokrakó- és kéve-kötő-aratógépeit, továbbá ACZÉLÖNTÉSŰ EKEFŐVEL ÉLLÁTOTT EKÉIT és egyéb mezőgazdasági eszközeit.

Kizárólagos képviselők: **Singer és Palmer, Temesvár.**

XII-ik magyar kir. szab. osztálysorsjáték nyereményeinek sorozata.

110,000 sorsj. 35,000 nyerem.

Minden második sorsjegy nyer.

Legnagyobb nyeremény esetleg

1 millió korona.

	Korona
1 jutalom	600000
1 nyer. á	400000
1 "	200000
2 "	100000
1 "	90000
2 "	80000
1 "	70000
2 "	60000
1 "	50000
1 "	40000
5 "	30000
3 "	25000
8 "	20000
8 "	15000
36 "	10000
67 "	5000
3 "	3000
437 "	2000
803 "	1000
1528 "	500
140 "	300
34450 "	200
4850 "	170
4850 "	130
100 "	100
4350 "	80
3350 "	40
55000 nyer. és jut. összegben.	14,459,000

Felhívás

a XII-ik magy. k. szab. Osztálysorsjátékhoz.

Az I. osztály húzása már

1903. évi május hó 22. és 23-án lesz.

Az I. osztályu sorsjegyek ará:

egy egész	egy fél	egy negyed	egy nyolczad
12 kor.	6 kor.	3 kor.	1 k. 50 fill.

Az eredeti sorsjegyek szétküldése utánvét, vagy az összeg előzetes megfizetése ellenében történik. A legkényelmesebb és legolcsóbb a postautalványon való rendelés. Minden megrendeléshez csatolom a hivatalos játéktervet. A hivatalos nyereményjegyet azonnal a húzás után küldöm szét. Befizetési lapokat a pénzüsszegek díjmentes átutalhatása céljából ingyen bocsátok ügyfeleimnek rendelkezésére.

Becsés megrendelését sziveskedjek mihamarabb hozzám juttatni.

GAEDICKE A.

Magyarország legnagyobb szerencsegyűjtője.

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 11.

Gaedicke szerencséseje óriási!

A következő főnyereményeket fizettem ki eddigelő b. ügyfeleimnek:

600000 korona	62551. sz.
400000	33464.
400000	11119.
400000	28916.
100000	42758.
100000	49878.
100000	87991.
70000	60912.
60000	17357.
60000	78863.
60000	82528.
60000	97263.
30000	6920.
30000	38591.
30000	90664.
25000	23481.
25000	30049.
20000	28950.
20000	33402.
20000	35862.
20000	44410.
20000	60781.
20000	78848.
20000	88974.
15000	57734.
15000	77950.
15000	82506.
24 à 10000	K = 240000
46 à 5000	" = 230000
292 à 2000	" = 585009
599 à 1000	" = 599000
883 à 500	" = 441500

Csak rövid ideig Pancsován,

a halászesernok mellett.

LIFKA

hirneves

Muzeuma és Panopticum.

I. csoport!

Tartalmazza a mintázás és mechanika mesterműveit életnagyságu, történelmi és mythologiai viaszalakokban elegáns és értékes kiállítással, a mint azok itthelyt még soha bemutatva nem lettek.

II. csoport!

(csak felnőttek részére.)

Tartalmaz sok anatómiai präparátumokat elismert művészies kivitelben.

Uj! VII. Eduárd angol király betegsége.

Naponta reggel 9 órától kezdve nyitva.

Belépti díj 30 fillér.

Katonák örmesteri letele és 10 éves aluli gyermekek 20 fillért fizetnek.

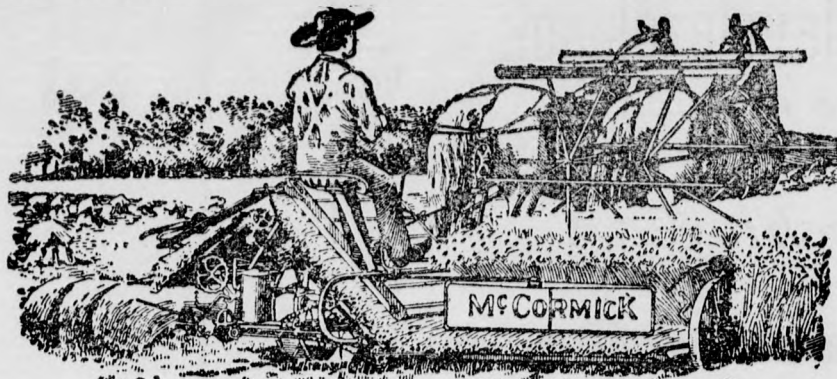
Mc. Cormick Harvesting Machine Comp.

(Chicagói aratógépgyár.)

KNECHT J. E., igazgató.

BUDAPEST, V., Váci-út 30.

KATALOGUSOK ingyen és bérmentve.

Felvilágosításokkal készséggel szolgálunk.

Gyártmányok: Kévektőgép, „Daisy” marokrakó aratógép, fűkaszalógép, szénagyűjtő gerelye és „Manila” kévektőfonal gyártmányai.

Évi gyártmány 362.000 gép.

KIVALÓ ERŐSÍTŐSZER

Farbenfabriken vorm. Friedr. Bayer & Co. Elberfeld.

SOMATOSE

húsból készült és ennek tápanyagát tartalmazó ízellen. könnyen oldódó Albumose készítmény a legkiválóbb

erősítő-szer

gyenge és a táplálkozásban elmaradottaknak, ideg-, mell- és gyomorbetegségek, beteggyasoknak, angol kórban szenvedő gyermekeknek, üdülőknél, nemkülönben

Vas-Somatose

alakjában a

sápkórosoknak lesz ajánlva az orvosok által. Vas-Somatose nem egyéb 2% szerves összetételű vasat, a milyen alakban a vas az emberi testben van jelen, tartalmazó Somatose. Somatose rendkívül gerjeszt az étvágyat. Raktáron van az összes gyógyszer-tárakban és gyógyszerkereskedésekben.

A Richter-féle Liniment. Caps. comp.

Horgony-Pain-Expeller

egy régi kipróbált háziszér, a mely már több mint 33 év óta megbízható bedörzsölésül alkalmazatik köszvényéknél, csúznál és meghüésekéknél.

Intés. Silányabb utánzatok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csakis eredeti üvegeket dobozokban a „Horgony” védjeggyel és a „Richter” cseggel fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszer-tárban kapható. Főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapestben.

Richter F. Ad. és társa, csász. és kir. udvari szállítók. Rudolstadt.

PSEPHOFER J. vértisztító labdaccai.

Évtizedek óta ezen labdacok általános elterjedésnek örvendenek és alig van család, melyben ezen kitűnő háziszérből készlet nem volna található. Számtalan orvos által ezen labdacok háziszérből ajánlottak minden oly bajoknál, melyek a rossz emésztésből és székrekedésből erednek, mint epe-zavarok, májbajok, kolika, vértelulások, aranyér, béltelenség s hasonló betegségeknél. Vértisztító tulajdonságuknál fogva kitűnő hatással vannak vérszegénység s az abból eredő bajoknál is, így sápkóránál, idegességből származó fejfájásoknál stb. Ezen vértisztító labdacok oly könnyen hatnak, hogy a legesékélyebb fájdalmat sem okozzák és ennek folytán még a leggyengébb egyének, de még gyermekek által is bevehetők.

Ezen vértisztító labdacok csakis a Pserhofer J.-féle az „Arany birodalmi almához” címzett gyógyszer-tárban Bécsben I., Singerstrasse 15. sz. a. készítettnek valódi minőségben s egy 15 szem labdacot tartalmazó doboz ára 21 kr. Egy csomag, melyben 6 doboz tartalmazzatik, 1 frt. 05 kr. ba kerül. Az összeg előzetes beküldésénél bérmentes küldéssel együtt 1 csomag 1 frt. 25 kr., 2 csomag 2 frt. 30 kr., 3 csomag 3 frt. 35 kr., 4 csomag 4 frt. 40 kr., 5 csomag 5 frt. 20 kr. és 10 csomag 9 frt. 20 kr. ba kerül.

NB. Nagy elterjedésük következtében ezen labdacok a legkülönbözőbb nevek és alakok alatt utánoztatnak: ennek következtében kéretik csakis Pserhofer J.-féle vértisztító labdacokat követelni és csakis azok tekinthetők valódiaknak, melyek használati utasítása a Pserhofer J. névaláírással, fekete színben és minden egyes doboz fedele ugyanazon aláírással, vörös színben van ellátva.

A számtalan hálaíratból, melyet a labdacok fogyasztói a legkülönbözőbb és legnehezebb betegségek után egészségük visszanyerése folytán hozzánk intéztek, ezen helyen csakis néhányat említnék azon megjegyzéssel, hogy mindenki, ki ezen labdacokat egyszer használta, meg vagyunk győződve, azokat tovább fogja ajánlani.

Tisztelt Pserhofer ur! Köln, 1883. április hó 30. án.

Legyen oly szives és küldjön nekem ismét 5 tekercset az ön felámulhatatlan vértisztító labdacsaiból utánvétellel. Fogadják ez uton is a legmélyebb köszönetemet labdaccai csodahatásáért. Maradok teljes tisztelettel

Pawlistik Ferencz, Köln, Lindenthal.

Tekintetes ur! Hrasche, Földnik mellett, 1887. szept. hó 12. én.

Isten akaratja volt, hogy az ön labdacai kezeim közé kerültek, melyeknek hatását ezennel megírom. Ön gyermekágyban meghültem olyannyira, hogy semmi munkát sem voltam többé képes végezni és bizonyára már a holtak közt volnék, ha az ön csodálatraméltó labdacai engem nem mentettek volna meg. Az Isten áldja meg önt ezért ezerszer. Nagy bizalmam van, hogy ezen labdacok engem is tökéletesen ki fognak gyógyítani, a mint már másoknak is egészségük visszanyerésére segítségül szolgáltak. Knifcz Teréz.

Mélyen tisztelt ur! Bécs-Ujhely, 1887. nov. 9. én.

A legforróbb köszönetemet mondok ezennel önnek 60 éves nagy-néném nevében. Az illető 5 éven át szenvedett gyomorhurutban és vízkórásban, már életét is megunta, melyről

egyébként le is mondtam, midőn véletlenül egy dobozt kaptam az ön kitűnő vértisztító labdacsaiból s azoknak állandó használata folytán tökéletesen kigyógyult. Legjobb tisztelettel

Weinzettel Josefa.

Tekintetes ur! Eichengraberamt, Gföhl mellett, 1893. márcz. 27.

Alulírott ismétlen kér 4 csomagot az ön valóban hasznos és kitűnő labdacsaiból. El nem mulasztatom legnagyobb elismerésemel kifejezni ezen labdacok értéke felett és azokat, a hol csak alkalom nyílik, a szenvedőknek legmelegebben fogom ajánlani. Ezen hálaíratom tetszés szerinti használására önt ezennel felhatalmazom.

Teljes tisztelettel Hahn Ignác.

Gótschdorf, Kolbach mellett, Szilécia, 1886. okt. 8. án.

T. ur! Felkérem, miszerint az ön vértisztító labdacsaiból egy csomagot 6 dobozzal küldeni sziveskedjék. Csakis az ön csodálatos labdacsaiknak köszönhetem, hogy egy gyomor-bajból, mely engem öt éven át gyötört, megszabadultam. Ezen labdacok nálam sohasem fognak kifogni s midőn legforróbb köszönetemet kifejezem, vagyok tisztelettel

Zwickl Anna.

Bernhardi alpes-füli liqueur, Bernhard W. O.-tól Bregenzben. Egész üveg 2 frt. 60 kr., fél üveg 1 frt. 40 kr., negyed üveg 70 kr.

Amerikai köszvénykenőcs, gyors és biztos hatásu, legjobb szer minden köszvényes és csúzos bajok, u. m.: gerinczagybantalom, tagszagatás, ischiás, migraine, ideges fogfájás, főfájás, fülzaggatás stb. stb. ellen 1 frt. 20 kr.

Angol csodabalsam, Pserhofer J.-től egy üveg 50 kr. Fagybalsam, Pserhofer J.-től. Évek óta a fagyos tagokra és minden idült sebre, mint legbiztosabb szer elismerve, 1 köcsög 40 kr. Bérmentve 65 kr.

„Stoll”-féle Kolapraparatumok, kitűnő szer gyomor és bélbetegségeknél. Kola-elixir vagy bor, egy liter 3 frt., fél liter 1 frt. 60 kr., negyed liter 85 kr.

Golyva-balsam, Pserhofer J.-től kitűnő szer golyva ellen, egy üveg 40 kr., bérmentve 65 kr. Élet-esszencia, (prágai csüppek), Pserhofer J.-től, megrontott gyomor, rossz emésztés és mindenemü altesti bajok ellen kitűnő háziszér, 1 üveg 22 kr., 12 üveg 2 frt.

Utifüvedy, Pserhofer J.-től, egy ált. ismert kitűnő háziszér hurut, rekedtség gőresős köhögés stb. ellen, 1 üvegeske 50 kr., 2 üveg bérmentve 1-50.

PSEPHOFER J. gyógyszerész, „zum goldenen Reichsapfel” WIEN, Singerstrasse 15.

Kiadótuladonos: Feymann Gyula.

Nyom. Wittigschlager C.-nál Pancsován.